

ความชอบด้วยกฎหมาย
ของคำสั่งทางปกครองและกฎ

เงื่อนไขแห่งความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

- 1 เงื่อนไขเกี่ยวกับกระบวนการออกคำสั่งทางปกครอง
- 2 เงื่อนไขเกี่ยวกับชอบอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง

๑.๑ เงื่อนไขเกี่ยวกับ กระบวนการออก คำสั่งทางปกครอง

เงื่อนไขเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครอง

- เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง
- เจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง
 - กฎหมายอนุญาตให้มอบอำนาจได้
 - ต้องมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น
 - ต้องมอบอำนาจตามรูปแบบที่กฎหมายกำหนด เช่น ทำเป็นหนังสือ / ทำเป็นคำสั่งและประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา

เงื่อนไขเกี่ยวกับ กระบวนการออก คำสั่งทางปกครอง

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับความดำรงอยู่ในทางกฎหมายและการ
ดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครอง

ก. กรณีผู้ดำรงตำแหน่ง

- ต้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง
- ต้องออกคำสั่งทางปกครองในระหว่างที่ตนดำรงตำแหน่งดังกล่าว
- ต้องมีความเป็นกลางหรือปราศจากอคติลำเอียง

ข. กรณีคณะบุคคล

- ต้องมีองค์ประกอบครบจำนวนที่กฎหมายกำหนด
- การออกคำสั่งฯ ต้องกระทำโดยที่ประชุมคณะกรรมการ
- การประชุมต้องมีกรรมการมาประชุมครบองค์ประชุม
- การลงมติวินิจฉัยต้องมีคะแนนเสียงครบจำนวนที่กฎหมายกำหนด
- กรรมการต้องมีความเป็นกลางหรือปราศจากอคติลำเอียง

เงื่อนไขเกี่ยวกับ กระบวนการออกคำสั่ง ทางปกครอง

เงื่อนไขเกี่ยวกับขั้นตอนของการออกคำสั่งทางปกครอง

- 1 การริเริ่มออกคำสั่งทางปกครอง
- 2 การอนุมัติหรือการให้ความเห็นชอบให้ออกคำสั่งทางปกครอง
- 3 การรับฟังบุคคลซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากคำสั่งทางปกครอง

เงื่อนไขเกี่ยวกับ กระบวนการออก คำสั่งทางปกครอง

การรับฟัง “คู่กรณี” (พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาตรา 5)

- ผู้ยื่นคำขอ
- ผู้คัดค้านคำขอ
- ผู้ซึ่งอยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง
- ผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง

เงื่อนไขเกี่ยวกับ กระบวนการออกคำสั่ง ทางปกครอง

สิทธิของคู่กรณีที่จะถูกรับฟัง ประกอบด้วย

สิทธิย่อย ๔ ประการ

- ๑) สิทธิที่จะได้รับแจ้งข้อเท็จจริงซึ่งเจ้าหน้าที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งฯ (มาตรา ๓๐ ว.๑)
- ๒) สิทธิที่จะได้รับโอกาสโต้แย้งที่ได้รับแจ้งและแสดงพยานหลักฐานสนับสนุนข้อโต้แย้งของตน (มาตรา ๓๐ ว.๑)
- ๓) สิทธิที่จะขอตรวจดูเอกสารหรือพยานหลักฐานที่จำเป็นต้องรู้ (มาตรา ๓๑ ว.๑)
- ๔) สิทธิที่จะแต่งตั้งทนายความหรือที่ปรึกษา (มาตรา ๒๓)

เงื่อนไขเกี่ยวกับ กระบวนการออก คำสั่งทางปกครอง

ข้อยกเว้นที่เจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องรับฟังคู่กรณีก่อน

- ๑) เมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วนหากปล่อยไว้เนิ่นช้าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือจะกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะ(มาตรา ๓๐ ว.๒ (๑))
- ๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองล่าช้าออกไป (มาตรา ๓๐ ว.๒ (๒))
- ๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การ หรือคำแถลง (มาตรา ๓๑ ว.๒ (๓))
- ๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดเจนว่าการรับฟังคู่กรณีไม่อาจกระทำได้ (มาตรา ๓๐ ว.๒ (๔))
- ๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง (มาตรา ๓๐ ว.๒ (๕))
- ๖) กรณีอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๓๐ ว.๒ (๖))
- ๗) เมื่อการรับฟังคู่กรณีจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ(มาตรา ๓๐ ว.๓)

เงื่อนไขเกี่ยวกับ กระบวนการออกคำสั่ง ทางปกครอง

เงื่อนไขเกี่ยวกับรูปแบบของคำสั่งทางปกครอง

- อาจทำเป็นหนังสือหรือวาจาหรือโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ (มาตรา ๓๔)
- กรณีทำเป็นหนังสือ (มาตรา ๓๖)
- กรณีทำด้วยวาจา (มาตรา ๓๕)
- การระบุเหตุผลในการออกคำสั่งทางปกครอง (มาตรา ๓๗)

ข้อยกเว้นไม่ต้องระบุเหตุผล

- ๑) เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น
- ๒) เหตุผลนั้นเป็นที่รู้จักอยู่แล้วโดยไม่ต้องระบุอีก
- ๓) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตามมาตรา ๓๒
- ๔) เป็นการออกคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาหรือเป็นกรณีเร่งด่วน แต่ต้องให้เหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรในเวลาอันควร หากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งนั้นร้องขอ

1.2 เงื่อนไขเกี่ยวกับ ขอบอำนาจออกคำสั่ง ทางปกครอง

๑. เงื่อนไขเกี่ยวกับข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุให้เกิดอำนาจ
ออกคำสั่งฯ

๒. เงื่อนไขเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง

๓. เงื่อนไขเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการออกคำสั่งทาง
ปกครอง

2

เงื่อนไขแห่งความชอบด้วยกฎหมายของกฎ

2.1 เงื่อนไขเกี่ยวกับกระบวนการออกกฎ

2.1.1 เงื่อนไขเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้ออกกฎ

2.1.2 เงื่อนไขเกี่ยวกับขั้นตอนของการออกกฎ

2.1.3 เงื่อนไขเกี่ยวกับรูปแบบของกฎ

2.2 เงื่อนไขเกี่ยวกับชอบอำนาจออกกฎ

2.2.1 เงื่อนไขเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกฎ

2.2.2 เงื่อนไขเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการออกกฎ

2.2.3 เงื่อนไขเกี่ยวกับข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุให้เกิดอำนาจออกกฎ (เฉพาะกรณีมีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ)